

1. Το «status activus» αναφέρεται στα:

α. κοινωνικά δικαιώματα

β. πολιτικά δικαιώματα

γ. ατομικά δικαιώματα

δ. ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα

ΑΤΟΜΙΚΑ Δικαιώματα: *status negativus*
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ Δικαιώματα: *status positivus*
ΠΟΛΙΤΙΚΑ Δικαιώματα: *status activus*

2. Ατομικά δικαιώματα είναι:

α. υποχρεώσεις του κράτους για παρέμβαση με θετικές ενέργειες και παροχή αγαθών ή υπηρεσιών

β. η ενεργός συμμετοχή του πολίτη στον σχηματισμό της πολιτειακής βούλησης και η αντίστοιχη υποχρέωση του κράτους να ανέχεται και να υποδέχεται την παρέμβαση αυτή των πολιτών στις πιο καίριες λειτουργίες του.

γ. οι αξιώσεις του ατόμου έναντι του κράτους για αποχή από παρεμβάσεις σε μια συνταγματικά κατοχυρωμένη σφαίρα

δ. υποχρεώσεις του κράτους για παρέμβαση με θετικές ενέργειες και παροχή αγαθών ή υπηρεσιών, δίχως αντίστοιχες αξιώσεις συγκεκριμένων δικαιούχων κατά του κράτους.

- **ενεργός συμμετοχή του πολίτη στον σχηματισμό της πολιτειακής βούλησης και η αντίστοιχη υποχρέωση του κράτους να ανέχεται και να υποδέχεται την παρέμβαση αυτή των πολιτών στις πιο καίριες λειτουργίες του = ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ**
- **υποχρεώσεις του κράτους για παρέμβαση με θετικές ενέργειες και παροχή αγαθών ή υπηρεσιών, δίχως αντίστοιχες αξιώσεις συγκεκριμένων δικαιούχων κατά του κράτους = ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ**

3. Η υποχρέωση για ανεμπόδιστη άσκηση των συνταγματικών δικαιωμάτων ισχύει:

α. όταν η πολιτεία δρα με τη νομική μορφή και τα μέσα της δημόσιας διοίκησης

β. όταν η πολιτεία δρα με τη μορφή και τα μέσα του ιδιωτικού τομέα

γ. όταν φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα παρέχουν υπηρεσίες

δ. όταν η πολιτεία δρα με τη νομική μορφή και τα μέσα της δημόσιας διοίκησης ή του ιδιωτικού δικαίου

Η δέσμευση για ανεμπόδιστη άσκηση των συνταγματικών δικαιωμάτων ισχύει όταν η πολιτεία δρα με τη νομική μορφή και τα μέσα της δημόσιας διοίκησης ή του ιδιωτικού δικαίου είτε η ίδια είτε μέσω φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, νομικών προσώπων δημοσίου ή και ιδιωτικού δικαίου, ή ακόμη ως παροχική διοίκηση, παρέχοντας δηλαδή υπηρεσίες.

4. Οι θεσμικές εγγυήσεις

- α. θεμελιώνουν αγώγιμες αξιώσεις κατά του κράτους, με αντικείμενο την αποχή του τελευταίου από επεμβάσεις στη συνταγματικά κατοχυρωμένη σφαίρα ελευθερίας και ανεξαρτησίας συγκεκριμένων προσώπων
- β. σκοπός τους είναι η προστασία του φορέα της αξίωσης ως ατόμου
- γ. έχουν περιεχόμενο μόνο αρνητικό
- δ. **μπορούν να συνυπάρχουν στις ίδιες συνταγματικές διατάξεις με ατομικά ή κοινωνικά δικαιώματα ή και τα δύο μαζί**

Οι θεσμικές εγγυήσεις έχουν περιεχόμενο:

- α) **αρνητικό**, δηλ. απαγόρευση επεμβάσεων στην ελευθερία ή ανεξαρτησία συγκεκριμένων προσώπων-φορέων τους,
 - β) **θετικό**, δηλ. ο κοινός νομοθέτης οφείλει να θεσπίζει τις ρυθμίσεις που είναι κάθε φορά κατάλληλες και αναγκαίες για την προστασία του σχετικού θεσμού.
- **Σκοπός τους** δεν είναι η προστασία του φορέα της αξίωσης ως ατόμου, αλλά η **διασφάλιση του θεσμού**.

5. Η αντικειμενικοποίηση των ατομικών δικαιωμάτων αναφέρεται στο ότι τα ατομικά δικαιώματα:

- α. καθιερώνονται υπέρ του εγωϊστικού ατόμου της κλασσικής φιλελεύθερης αντίληψης
- β. καθιερώνονται υπέρ του ανθρώπου στην κοινωνική του διάσταση ως μέλους του κοινωνικού συνόλου
- γ. η εγγύησή τους από το κράτος δεν εξαντλείται σε μια απλή υποχρέωση αποχής αλλά εκτείνεται και σε υποχρέωση των κρατικών οργάνων να διασφαλίζουνβ την ανεμπόδιστη άσκησή τους

δ. όλα τα παραπάνω

Το κράτος οφείλει:

- να δημιουργεί τις εξωτερικές προϋποθέσεις της σφαίρας ελευθερίας,
- να απέχει το ίδιο από επεμβάσεις σε αυτή
- να μεριμνά, ώστε η ελευθερία την οποία εγγυάται να μην παραμείνει απλώς τυπική ελευθερία και να μη μετατραπεί σε προνόμιο για τους κοινωνικά ισχυρούς.

6. Τα κοινωνικά δικαιώματα άρχισαν να καθιερώνονται:

- α. μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο
- β. μετά την κατάρρευση του τσαρικού καθεστώτος στη Ρωσία
- γ. **μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο**
- δ. μετά την επανάσταση του Φεβρουαρίου του 1948

Μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, κοινωνικά δικαιώματα άρχισαν να καθιερώνονται, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, στα περισσότερα σύγχρονα συνταγματικά κείμενα, όχι μόνο στην Ευρώπη αλλά και στις άλλες ηπείρους.

7. Οι κοινωνικές παροχές διαχρονικά:

- α. αποτελούν κύρια λειτουργία του κράτους
- β. είναι παροχές προς τους εξουσιαζόμενους
- γ. αφορούν την αναδιανομή οικονομικών πόρων μεταξύ παραγωγών και μη

δ. όλα τα παραπάνω

Η αναδιανομή οικονομικών πόρων μεταξύ παραγωγών και μη παραγωγών αποτελεί διαχρονικά μια από τις κύριες λειτουργίες του κράτους. Από την αρχαιότητα ως σήμερα παροχές προς τους εξουσιαζόμενους, λιγότερο ή περισσότερο επιλεκτικές, οι οποίες χαρακτηρίζονται «κοινωνικές» με μια ευρεία έννοια.

8. Τα όργανα της εκτελεστικής λειτουργίας οφείλουν:

- α. να εφαρμόζει κάθε διάταξη νόμου, ακόμη και προφανώς αντισυνταγματική
- β. όταν εκδίδει ατομικές πράξεις κατά διακριτική ευχέρεια να την ασκεί με σεβασμό στα συνταγματικά δικαιώματα του διοικούμενου**
- γ. να ενεργούν δικαστικό έλεγχο της συνταγματικότητας
- δ. να θεσπίζει νέα κοινωνικά δικαιώματα

Τα όργανα της εκτελεστικής λειτουργίας υποχρεούνται να σέβονται τα δικαιώματα του διοικούμενου – πολίτη είτε ενεργούν κατά δέσμια αρμοδιότητα είτε κατά διακριτική ευχέρεια. Μπορούν επίσης να αρνηθούν την εφαρμογή διάταξης νόμου προφανώς αντίθετης σε συνταγματικές διατάξεις, όπως αυτές που αφορούν τα θεμελιώδη δικαιώματα. Δικαστικό έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων επιτρέπεται να κάνουν τα δικαστήρια.

9. Το σχετικό «κοινωνικό κεκτημένο» αναφέρεται στο ότι:

- α. είναι αθέμιτος και ο απλός περιορισμός των κοινωνικών παροχών
- β. ο νεότερος νομοθέτης δεν έχει την ευχέρεια ούτε να καταργήσει πλήρως ούτε να περιορίσει αυθαίρετα την κοινωνική αυτή παροχή.**
- γ. η κοινωνική παροχή μπορεί να καταργηθεί πλήρως με νεώτερο νόμο
- δ. τίποτα από τα παραπάνω

Σύμφωνα με την προσέγγιση του σχετικού «κοινωνικού κεκτημένου» εφόσον ο νομοθέτης ανταποκρινόμενος στη συνταγματική του υποχρέωση εξειδίκευσε με τον ένα ή τον άλλο τρόπο κάποιο κοινωνικό δικαίωμα, έχει τη δυνατότητα στην συνέχεια, εκδίδοντας νεότερο νόμο να ρυθμίσει διαφορετικά την απόλαυσή του, περιορίζοντας κάποια στοιχεία της αρχικής παροχής, από τη στιγμή που διατηρείται το συνολικό προστατευτικό αποτέλεσμα. Με την έννοια αυτή, ο νομοθέτης δεν μπορεί ούτε να καταργήσει πλήρως, ούτε όμως και να περιορίσει αυθαίρετα μια κρατική παροχή.

10. Συνταγματικά είναι τα δικαιώματα:

- α. Τα ατομικά πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα του πολίτη**
- β. Τα κληρονομικά δικαιώματα του ατόμου
- γ. Τα αστικά δικαιώματα του ατόμου
- δ. Το δικαίωμα του πολίτη στην ίση φορολόγησή του

Με βάση την θεωρία των status του Georg Jellinek, η οποία διατυπώθηκε ήδη στις αρχές του 20ου αιώνα, καθιερώθηκε η παραδοσιακή διάκριση των συνταγματικών δικαιωμάτων σε ατομικά, πολιτικά και κοινωνικά.

11. Πολιτικό δικαίωμα είναι:

- α. Το δικαίωμα διορισμού σε δημόσια θέση**
- β. Η θρησκευτική ελευθερία
- γ. Το δικαίωμα στην εργασία
- δ. Το δικαίωμα έννομης προστασίας

Προβλέπεται στο άρθρο 4 § 4 του Συντάγματος και στο άρθρο 103 Σ, που ως πολιτικό δικαίωμα αφορά το status activus του προσώπου, την ενεργητική δηλαδή συμμετοχή του στα κοινά, στα δημόσια πράγματα και στην άσκηση της κρατικής εξουσίας.

12. Τα ατομικά δικαιώματα αφορούν την αξίωση του πολίτη:

- α. Να μπορεί να επιλέξει την αναρχία
- β. Το κράτος να του παρέχει την ελευθερία του
- γ. Το κράτος να το προστατεύει από εξωτερικούς και εσωτερικούς κινδύνους
- δ. Το κράτος να μην προσβάλει την ελευθερία του να διαμορφώσει ελεύθερα την προσωπικότητά του, ως άτομο και ως μέλος της κοινωνίας**

Τα ατομικά δικαιώματα κατοχυρώνουν το status negativus, δηλαδή έναν ελεύθερο χώρο δράσης ώστε το άτομο να αναπτύσσει την προσωπική του ελευθερία και την αυτονομία μακριά από την παρέμβαση της κρατικής εξουσίας.

13. Το δικαίωμα στην υγεία συνίσταται στην:

- α. Αξίωση του κράτους να φροντίζουν οι πολίτες την υγεία τους
- β. Υποχρέωση του κράτους να λαμβάνει θετικά μέτρα σχετικά με την προστασία της υγείας των πολιτών**
- γ. Υποχρέωση των ιδιωτών να διασφαλίζουν την υγεία των εργαζομένων τους
- δ. Αξίωση των πολιτών σχετικά με την διασφάλιση της δημόσιας υγείας

Πρόκειται για κοινωνικό δικαίωμα, και συνεπώς το Κράτος υποχρεούται να δημιουργήσει την απαραίτητη υποδομή για την παροχή ιατρικής περίθαλψης, νοσοκομεία, σύστημα δημόσιας υγείας.

14. Τα κοινωνικά δικαιώματα καθιερώνουν

- α. υποχρέωση του κράτους να ανέχεται και να αποδέχεται την παρέμβαση των πολιτών στις λειτουργίες του
- β. αξιώσεις του ατόμου έναντι του κράτους για αποχή από παρεμβάσεις σε μια κατοχυρωμένη σφαίρα ιδιωτικής αυτονομίας
- γ. υποχρέωση του κράτους για παρέμβαση με θετικές ενέργειες και παροχή αγαθών ή υπηρεσιών**
- δ. κανένα από τα παραπάνω

*Τα κοινωνικά δικαιώματα συνιστούν το **status positivus του προσώπου**, αξιώνουν δηλαδή θετικά την παρέμβαση του κράτους για την εξισορρόπηση κοινωνικών ανισοτήτων αλλά και για την παροχή υπηρεσιών, οικονομικού κυρίως χαρακτήρα.*

15. Το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων είναι δικαίωμα:

- α. πολιτικό
- β. κοινωνικό
- γ. ατομικό**
- δ. θεσμική εγγύηση

*Είναι **δικαίωμα με καθαρά αμυντικό χαρακτήρα** και προστατεύει το άτομο τόσο έναντι της κρατικής αλλά και της ιδιωτικής εξουσίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση των προσωπικών του δεδομένων.*

16. Αποδέκτες των δικαιωμάτων είναι:

- α. το κράτος & ο δημόσιος τομέας**
- β. τα υπουργεία
- γ. οι πολίτες
- δ. η εκκλησία

Βασικός αποδέκτης του συνόλου των συνταγματικών δικαιωμάτων είναι το κράτος και τα όργανα της κρατικής εξουσίας, τα οποία σύμφωνα με το άρθρο 25 §1, β' Σ: «...υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και πραγματική άσκησή τους». Η κρατική εξουσία δεσμεύεται, συνεπώς, στο σύνολό της από τα θεμελιώδη δικαιώματα, είτε ως εκτελεστική, είτε ως δικαστική, είτε ως νομοθετική.

17. Ισχύουν τα συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών;

α. ναι, πάντα

β. το Σ αναφέρει ρητά ποια είναι τα δικαιώματα αυτά

γ. όχι

δ. ναι, στις σχέσεις στις οποίες προσιδιάζουν

Στις σύγχρονες κοινωνίες οι απειλές που υφίστανται τα συνταγματικά δικαιώματα δεν πηγάζουν μόνον από την κρατική εξουσία αλλά και από ιδιωτικούς φορείς, είτε έχοντες εξουσία η οποία μπορεί να διακινδυνεύσει την άσκηση και την απόλαυση των συνταγματικών δικαιωμάτων, όπως για παράδειγμα τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, ο Τύπος, οι Πολυεθνικές Επιχειρήσεις, είτε ακόμη και σε σχέσεις όπου υπάρχει ισοτιμία ανάμεσα στα άτομα, για παράδειγμα στις σχέσεις μεταξύ των συζύγων. Το φαινόμενο αυτό της δέσμευσης και των ιδιωτών από τα συνταγματικά δικαιώματα το ονομάζουμε «τριτενέργεια» των συνταγματικών δικαιωμάτων

18. Τα ατομικά δικαιώματα κατ' αρχήν διαθέτουν:

α. Θετικό περιεχόμενο (status positivus)

β. Κανένα ουσιαστικό περιεχόμενο

γ. Αρνητικό περιεχόμενο (status negativus)

Τα ατομικά δικαιώματα αποτελούν αξιώσεις έναντι του κράτους για την αποχή του από παρεμβάσεις σε μια κατοχυρωμένη σφαίρα ελευθερίας του ατόμου.

19. Η τριπλή διάκριση των δικαιωμάτων σε ατομικά, πολιτικά και κοινωνικά είναι:

α. απόλυτη

β. περιορισμένα σχετική

γ. διαθέτουν παραπληρωματική λειτουργία

δ. τίποτα από τα παραπάνω

Η τριπλή διάκριση των δικαιωμάτων σε ατομικά, πολιτικά και κοινωνικά είναι κατά πολύ σχετική. Στην πραγματικότητα, τα δικαιώματα διαθέτουν παραπληρωματική λειτουργία, αφού καταρχήν η άσκηση και η απόλαυση καθενός από αυτά προϋποθέτει την άσκηση και την απόλαυση των άλλων.

20. Οι θεσμικές εγγυήσεις ομοιάζουν με τα ατομικά δικαιώματα ως προς το ότι:

α. ο σκοπός της προστασίας δεν παρέχεται στον φορέα τους υποκειμενικά, αλλά απευθύνεται στην προστασία του θεσμού τον οποίο υπηρετεί.

β. μπορούν να θεμελιώσουν και αγώγιμες αξιώσεις κατά του κράτους.

γ. δεν προκύπτουν καταρχήν αγώγιμες αξιώσεις των φορέων τους έναντι του κράτους.

Οι θεσμικές εγγυήσεις ομοιάζουν προς τα κλασικά ατομικά δικαιώματα ως προς το ότι μπορούν να θεμελιώσουν και αγώγιμες αξιώσεις κατά του κράτους, με αντικείμενο

την αποχή του από οποιαδήποτε παρέμβαση σε ένα πεδίο ελευθερίας και αυτονομίας του φορέα τους, το οποίο προστατεύουν. Παράλληλα, όμως, διαφέρουν από τα ατομικά δικαιώματα εξ αιτίας του γεγονότος ότι ο σκοπός της παραπάνω προστασίας δεν παρέχεται στον φορέα τους υποκειμενικά, αλλά απευθύνεται στην προστασία του θεσμού τον οποίο υπηρετεί.

21. Τα θεμελιώδη δικαιώματα:

α. διαθέτουν στατικό χαρακτήρα

β. αποτελούν γενικές αρχές δικαίου

γ. δεν μετεξελλίσσονται

δ. τίποτα από τα παραπάνω

Τα δικαιώματα διαθέτουν δυναμικό χαρακτήρα, μετεξελλίσσονται και προσαρμόζονται στις εκάστοτε μεταβαλλόμενες κοινωνικές συνθήκες προκειμένου να παρέχουν την μεγαλύτερη δυνατή προστασία στα υποκείμενά τους. Τούτο δικαιολογείται από την ίδια την φύση των δικαιωμάτων, τα οποία αναγνωρίζονται ως αρχές του δικαίου.

22. Τα δικαιώματα που το άτομο απολαμβάνει στην ιδιωτική του σφαίρα είναι:

α. εκείνα που αφορούν τη συμμετοχή του στη δημόσια σφαίρα, στη δημόσια διαβούλευση και το δημοκρατικό

β. εκείνα που αφορούν την προσωπική του ανάπτυξη και αυτονομία

γ. είναι εκείνα που απολαμβάνει στην οικονομική και κοινωνική σφαίρα

δ. τα δικαιώματα που συνδέονται με την οικονομική του και επαγγελματική ελευθερία

Τα δικαιώματα που το άτομο απολαμβάνει στην ιδιωτική του σφαίρα είναι τα δικαιώματα εκείνα που αφορούν την προσωπική του ανάπτυξη και αυτονομία, την οικειότητά του, την οικογενειακή του ζωή αλλά και την προστασία των προσωπικών του δεδομένων, όπως η προστασία της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας του ατόμου και της γενετικής ταυτότητας, της ανθρώπινης αξίας.

23. Το status mixtus:

α. σχετικοποιεί την τριπλή διάκριση των δικαιωμάτων

β. σημαίνει ότι ένα δικαίωμα δεν εμφανίζει μόνο τα χαρακτηριστικά μιας κατηγορίας δικαιώματος, αλλά περισσότερων.

γ. όλα τα παραπάνω

Παράδειγμα: η ελευθερία της έκφρασης που συνιστά ατομικό δικαίωμα, διαθέτει και πολιτικό χαρακτήρα, αφού μέσα από την ελευθερία της έκφρασης ιδίως μέσω του τύπου καθίσταται δυνατή η δημοσιοποίηση συγκρουόμενων πολιτικών απόψεων, και καθίσταται εφικτός ο πλουραλισμός και η ανταλλαγή πολιτικών ιδεών στο πλαίσιο μιας δημοκρατικής κοινωνίας.

24. Από τα κοινωνικά δικαιώματα:

α. προκύπτουν αγώγιμες αξιώσεις

β. δεν προκύπτουν καταρχήν αγώγιμες αξιώσεις

γ. δεν προκύπτουν αγώγιμες αξιώσεις

Πρόκειται για δικαιώματα μη διεκδικήσιμα δικαστικά από το άτομο, ακριβώς επειδή οι οικονομικές παροχές στις οποίες παραπέμπουν, δεν μπορούν να γίνουν εξαναγκαστές για την κρατική εξουσία.

25. Αρνητικά και αμυντικά δικαιώματα είναι:

α. τα κοινωνικά

β. τα πολιτικά

γ. τα ατομικά

δ. τέταρτη κατηγορία δικαιωμάτων

Τα ατομικά δικαιώματα θεωρούνται αρνητικά και αμυντικά δικαιώματα διότι διασφαλίζουν έναν χώρο ελεύθερης ύπαρξης και δράσης για τα υποκείμενα τους, στα οποία κρατικές παρεμβάσεις δεν επιτρέπονται.